

**KAJ
KORKEA-AHO**

ÄITIÄ ETSIMÄSSÄ

Suomentanut Laura Beck

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

S. 129 lainauksen Milan Kunderan teoksesta *Olemisen sietämätön*
keveys (WSOY 1985) suomentanut Kirsti Siraste.

Ruotsinkielinen alkuteos
Hur man möter en mamma

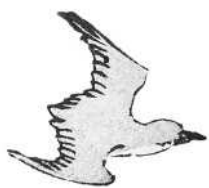
© Kaj Korkea-aho 2024

Suomenkielinen laitos © Kaj Korkea-aho ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-48681-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Jos minusta tulee isä

MINUSTA TULEE VAKAA ja luotettava. Itsestäänselvä asia jota ei tarvitse kummastella, kuten hanasta valuva vesi tai jokin rakennus keskustassa, terveyskeskus, virastotalo tai vastaava: paikka jonne mennään hakemaan ratkaisuja, lohtua ja selvyyttä. Kärsivällisyyteni ei enää riipu tilanteesta. Minusta tulee turvallinen ja ihana. Soitan pianoa joka päivä, luen kirjoja ja isokokoisia lehtiä. Minä pysyn liikkeessä, leikin, nostan ja kannan. Aion elää pitkään, siksi luovun: alkoholista, leväperäisyydestä ja ironiasta. Sanani ovat lasinkirkkaita ja enimmäkseen totta. Kuulostan iloiselta ja kiinnostuneelta. Olen läsnä ja käytäydyn hyvin kaikissa tiloissa, minusta tulee paras versio itsestäni, ja näiden muutosten jälkeen en enää muutu liikaa. Tapasin kerran Ruotsin kruununprinsessan, ja niinä minuutteenä jotka puhuimme keskenämme hän soi minulle täyden huomionsa. Hänen läsnäolonsa tuntui hellältä kosketukselta, hänen katseensa oli hyvin avoin ja täynnä kiinnostusta. Hetkenä jonka jaoimme hän kuunteli minua auliisti ja kohteli minua kuin tärkeintä henkilöä huoneessa. Jälkeenpäin tuntui kuin en olisi koskaan ennen saanut osakseni niin kirkasta ja puhdasta mielenkiintoa. Sitä sinä tulet saamaan pyytämättäkin. Sellainen prinsessa minä tulen isänä olemaan. Victoria isien joukossa. Isäprinsessa.

Olosuhteet (esipuhe)

MELKEIN KAIKISTA POJISTA joiden kanssa kävin koulua on tullut isiä, muun muassa monesta häiriköstä, useasta aika toivottomasta tyy-pistä ja parista pähkähullusta. Maata jossa kasvoimme kutsutaan joskus Sääntö-Suomeksi, koska siellä vallitsee ahdistunut takertu-minen lupiin, järjestykseen ja toimivaltaan, mutta kun kyse on ihmisen lisääntymisestä, valtio höllää byrokratiaa ja vaatimuksia muiden demokratioiden tavoin. Ei ole mitään testejä eikä kokeita. Isäksi tule-miseen ei vaadita lahjakkuutta, kunnianhimoa eikä erityistä päte-vyyttä. Sekä Jesper, joka suomentunnilla pärski rään sieraimistaan Månsin päälle, että Måns, joka keräsi nauraen limalierot ja hieroi ne Jesperin tukkaan, ovat nykyään kouluikäisten räkänokkien isiä. Yksi ikäisistäni koulutovereista suoritti vastahakoisesti ja vaivoin yhdek-sännen luokan, mutta se ei estänyt häntä menemästä naimisiin ja tulemasta isäksi 18-vuotiaana. Lisäksi sama ystävä sai aivan äsket-täin, sopivasti 39-vuotissyntymäpäiväkseen, ensimmäisen lapsenlap-sensa. Hän kuten useat muutkin nuorina lapsia saaneet pitää varmasti monia tämän kirjan uskomuksia ja rikkiviisauksia huvittavina, aivan kuten kosmologiaa käsittelevä kouluaine todennäköisesti saa Jumalan iskemään kämmenellä otsaansa huvittuneena. Mutta en kirjoita tätä tehdäkseni vaikutuksen johonkuhun. Kirjoitan koska meiltä puuttuu kirjoja, jotka käsittelevät kumppanuusvanhemmuutta ja isäksi halua-via miespareja. Kirjoitan koska se on minun tapani kohdata mullista-vat asiat elämässä. Kirjoitan tämän kirjan myös syntymättömälle lap-sellemme, joka on nyt vuoden 2022 toukokuussa pelkkä idea, hyvältä kuulostavien nimien kokoelma ryhmächatissa ja toiveiden ja suunnii-

telmien luettelo Google-dokumentissa. Yksi tuhansista vanhemmuuteen liittyvistä seikoista ajatuksissani ja kuvitelmissani on toivomus, että kaipaamani lapsi löytää lukemisen ilon ja on jonain päivänä kiinnostunut tästä elämänsä esipuheesta.

Kotiseudullani versoi kristillisiä herätysliikkeitä viljapeltojen ja perunanvarsien keskellä, ja kun teini-ian kynnyksellä ajauduin mukaan kirkon nuorisotoimintaan, sisäisestä halustani olla kunnollinen ja täyttää muodolliset vaatimukset tuli hirttosilmukka kaulaani. Se oli kumouksellista aikaa. Me puhuimme kielillä ja profetoimme, tärisimme ja makasimme huvittavina kasoina. Minut opetettiin lukemaan Raamattua muuttumattomana totuutena ja elämän käsikirjana, ja hyväksyin sen, että jos ei täyttänyt taivaan vaatimuksia, seurauksena oli helvetin ikuinen piina. Raamattua lukiessani käytin kynää ja viivoitinta alleviivatakseni ne säkeet ja kehotukset, joiden muistaminen tuntui tärkeältä. Joka kerta kun aloin uudestaan alusta, alleviivauksia tuli lisää, kunnes aloin pelätä arvottavani jumalansanaa ja päätin varmuuden vuoksi alleviivata joka säkeen.

Rukoilkaa lakkaamatta, kirjoittaa Paavali Ensimmäisessä kirjeessä tessalonikalaisille, ja minä tein parhaani. Rukoukseni muistuttivat henkilökohtaista messua ja olivat joskus tuntien pituisia; minä latelin suojaa ja siunausta perheelle, ystäville ja koulutyölle ja anteeksiantoa synneistäni. Rukoilin pääseväni eroon änkytyksestä, joka riehui murrosiässä pahimmillaan ja teki minut ajoittain miltei mykäksi. Mutta kaikkein eniten rukoilin johdatusta pois niistä tunteista, jotka olivat alkaneet syttyä hitaasti kuin tähdet taivaalle kolmetoistavuotiaassa ruumiissani ja joiden merkitys iski minuun kuolemantuomion voimalla aina tajutessani niiden olevan totta: olin aivan pohjattoman rakastunut eräänseen samanikäiseen poikaan.

Oli yhdeksänkymmentäluvun loppu pellonreunassa Pohjanmaalla, eikä meillä ollut internetyhteyttä. Kuusikymmentä kilometriä länteen, toisella puolella Pohjanlahtea, oli Ruotsi. Siellä oli Uppsalan tuomiokirkossa esillä Elisabeth Ohlson Wallinin queer-evankelinen valokuva-

näyttely Ecce homo, samaa sukupuolta olevat olivat saaneet oikeuden rekisteröidä parisuhteensa ja Varustamo-nimisessä tv-sarjassa näytettiin ensimmäistä kertaa Ruotsin televisiohistoriassa, kun kaksi miestä suuteli toisiaan intohimoisesti. Muistan selvästi järkyttyneen tunnelman kuraisella pohjanmaalaisella koulunpihalla suudelman jälkeisenä aamuna. Kaikki katsoivat Varustamo ja kaikki olivat tyrmistyneitä. Jopa se omituinen tyttönelikko, joka pysytteli omassa seurassaan ja jonka en ollut aiemmin kuullut kuin kuiskailevan, liittyi kiihtyneeseen neuvonpitoon; he olivat vihaisia ja pöyristyneitä, kuinka sellaista voitiin esittää telkkarissa? Vaikka seksi samaa sukupuolta olevien kesken oli ollut Suomessa laillista koko elinaikani, homoseksuaalisuuteen kehottaminen oli rikollista aina vuoteen 1999, jolloin olin kuusitoistavuotias, mikä käytännössä rajoitti tiedonvälitystä ja ei-negatiivisten asenteiden ilmaisemista julkisuudessa. Ja koulunpihalla ja seurakunnassa oltiin melko lailla tiukempia. Homo ja hintti olivat tavallisimmat haukkumasanat, ja kun syntejä piti asettaa järjestykseen, homoseksuaalit päätyivät aina alimpaan piiriin murhaajien kanssa.

Niinpä homoseksuaalisuudesta tuli suurin salaisuuteni ja kauhuni. Jumalanpelko kamppaili ystävääni kohtaan tuntemani rakkauden kanssa. En tänä päivänäkään tiedä vahvempia voimia, ja lopputulos oli aivan selvä ja yönmusta: en voinut kuin hävitä.

Herätysliikkeen toimintaperiaate on tehokas: vuorovaikutus ekstaasin ja pelon välillä saa sen kasvamaan ja pysymään koossa. Lisätään musiikki, tunnelmalliset kesäillat ja karismaattiset johtajat, jotka käyttävät hyväkseen lapsellisia pelkoja ja tietämättömyyttä, ja tuloksena on vahva yhteishenki, omantunnon ohjaama itsesääntely ja – varsinkin jonkun sellaisen kohdalla, joka piilottelee sisäistä ristiriitaa ja pelkää kuollakseen – radikalisoituminen.

Voin todeta että vuosituhannen vaihde osui minun kohdallani pahaan aikaan. Maailman datajärjestelmien ennustettiin romahtavan samalla hetkellä kun 1900-luku loppuisi, ja vallitsi yleinen kiihtymys ja hermostus. Tuhon tunnelmia käytettiin tehokkaasti hyväksi seurakun-

nassa, jossa luimme Johanneksen ilmestystä ja etsimme pedon lukua 666 kaikkialta viivakoodeista nettiosoitteisiin. Ymmärrys lähestyvistä lopusta teki uskostani puhdasta ja todella merkityksellistä, ja minusta tuli tiukka ja keskittynyt. Samalla kun pelkäsin tuomiopäivää, ajatus myös lohdutti minua pimeässä kaapissani; se oli paras mahdollinen pakotie siitä millainen elämästäni muuten tulisi: pitkä ja yksinäinen selibaatti.

Sinä syksynä minä ja kaksi ystävääni aloimme tehdä lähetystyötä Pietarsaaren kaduilla, ja koska aikaa ei ollut hukattavaksi, eräänä loppusyksyn 1999 iltapäivänä me kolme lähdimme rehtorinkansliaan sydän pamppailen. Aikomuksenamme oli lopettaa lukio ja ruveta kokoaikaisiksi lähetysaarnajiksi. Minä koputin ovea, mutta rehtori ei ollut sinä päivänä paikalla. Ehkä se sai rohkeutemme pettämään, tai sitten uskoimme että rehtorin poissaolo oli merkki Jumalalta. En ainaakaan muista useampia yrityksiä keskeyttää koulunkäyntiä.

Udenvuodenaattona 1999 menimme erään lähistöllä sijaitsevan voimalan viereen odottamaan. Ehkä ajattelimme että se globaalinen tietokoneromahdus, jota oli ennustettu kello kahdentoista lyönnille ja josta tulisi maailmanlopun lähtölaukaus, olisi selvimminkin nähtävissä siellä. Me polttelimme tupakkaa ja palelimme, ja aika kului. H-hetken jälkeen katuvalaistus toimi edelleen ja tunnelma muuttui epävarmaksi. Puoli yhdeltä oli todella kylmä ja me lähdimme pois. Kotona sekä jääkaappi että televisio toimivat. Pöytätietokoneeni oli saanut päähänsä että oli vuosi 1900 mutta käynnistyi muuten aivan tavallisesti. Olin ihmeissäni, mutta en kovin pitkään. Kun on panostanut kaikkensa uskonnolliseen vakaumukseen eivätkä asiat menekään kuten on kuvitellut, ei kannata muuttaa mieltään kevyesti, sillä se olisi kaksinkertainen tappio: silloin menettäisi sekä ikuisen elämän, josta on tehnyt prioriteettinsa, että myös tuhlaamansa ajan, ainoan nuoruutensa, jota on pakko myöntää laiminlyöneensä. Avukseni tuli Raamattu rikkaine vertauskuvineen ja selityksineen, joita voi säädellä tarpeen mukaan. Umpikujan päässä tulee vastaan käsite *Jumalan tutkimattomat tiet*, ja silloin on syvällä muurien sisällä.

Ei voi kieltää että jouduin teini-ikäisenä hengellisten hyökkäysten kohteeksi, mutta myöhemmin asiaa vatvoessani en ole osannut asettaa ketään vastuuseen, sillä itse tuomitsin itseni aina ankarimmin. Tulin kaapista ensimmäisen kerran kuusitoistavuotiaana. Kerroin eräälle seurakuntaystävälleni, ja hän painoi heti käden otsalleni ja rukoili minulle vapautusta ja apua, ja minä itkin ja kiitin häntä ja yhdyin rukouksiin kaikesta sielustani. En epäillyt tippaakaan etteikö vika ollut minussa itsessäni. Jonkin ajan kuluttua kerroin vanhemmilleni ja lupasin omasta aloitteestani pitää asian salassa, jottei kenenkään meistä tarvitsisi hävetä. Keskustelun lopussa pyysin myös äidiltä ja isältä anteeksi sitä, etteivät he saisi lapsenlapsia minun kauttani. Pidättelin sitä viimeiseen asti, rohkeuteni ei ollut riittä, mutta se oli onnettoman tilanteeni ydin ja minun oli saatava se sanottua. Puolivillainen tunnustus oli yhtä tyhjän kanssa – voidakseen saada anteeksi pitää näyttää että tajuaa syntinsä mitan, pitää tunnustaa kovalla äänellä ja katua vilpittömästi. Eikä mikään osoittanut suuntautumiseni tuhoisuutta yhtä selvästi kuin hedelmättömyys.

Jo Ensimmäisen Mooseksen kirjan ensimmäisessä luvussa Jumala luo ihmisen mieheksi ja naiseksi ja kehottaa heitä olemaan hedelmällisiä ja täyttämään maan. Ehkä juuri perhekeskeisistä herätysliikkeistä johtui, että kyvyttömyys saada lapsia mainittiin niin usein homoseksuaalisuutta tuomitessa. Lestadiolaiset isoine perheineen olivat ihanne. Me asuimme kivenheiton päässä Nykungeista, joilla oli seitsemän lasta. Naapurikylässä oli yksi perhe, jossa oli kahdeksantoista lasta kolmikerroksisessa talossa, ja väitettiin että heidän oli pakko vuokrata kokonainen leirintäalue, jos he halusivat viettää juhannusta kaikkien lasten ja heidän puolisoidensa, lastenlasten ja lastenlastenlasten kanssa. Joillakin luokkatovereilla oli sisaruksia joka vuosikurssilla ja lukematon määrä serkkuja. Näiden suurperheiden luona vieraileminen oli vähän kuin olisi käynyt sirkuksessa. Talot ja pihamaat olivat jättimäisiä paikkoja, joita ympäröivät kuivilla hakamailla haukkuvat metsästyskoirat, kumoon heitettyt polkupyörät ja leikkikalut, niissä asui kaksi tai kolme sisarusta samassa huoneessa ja aina joku tappeli,

juoksi rappusissa tai hakkasi kärsimättömänä vessanovea. Vasta kun äiti, rauhallinen ja raskaana, kutsui päivälliselle, loppuivat leikit ja juoksu, meteli vaimeni, ja pikkulapset ja murrosiän eri vaiheissa olevat tytöt ja pojat keskeyttivät puuhansa ja kokoontuivat valtavan, kuin jostain linnasta sinne raahatun ruokapöydän ympärille. Lasten ystävänä sai istua kärsivällisesti jossakin kamarissa toisessa kerroksessa ja kuunnella kuinka moniääninen kuoro lausui pöytärukouksen ja iski kiinni itse metsästetyn hirven lihaan ja omasta perunamaasta nostetuihin perunoihin.

Opin siis jo varhain, että homot eivät tehneet syntiä vain Jumalaa vastaan vaan myös biologiaa, omaa ruumistaan ja itse elämää vastaan. Koulunpihalla luokkatoverit tekivät symbolisia peniksiä ja vaginoita sormistaan, painoivat ensin kaksi sormenpäätä vastakkain ja pudistivat päätään, minkä jälkeen he painoivat kaksi sormivaginaa toisiaan vasten ja pudistivat päätään uudestaan. Mutta sormipenis ja sormivagina toimivat yhdessä mainiosti, ne liukuivat toisiinsa kuin avain lukkoon ja kaikki nyökkivät innokkaasti, sillä sen selvemmäksi asia tuskin saattoi tulla, kaikkihan näkivät että etusormi liukui sisään ja ulos, sisään ja ulos. Tämän argumentin eri versioita käyttävät edelleen hämmästyttävän ahkerasti myös täysikasvuiset väittelijät, jotka yrittävät ankkuroida homovihamieliset mielipiteensä luontoon ja niin kutsuttuun terveeseen järkeen. Esimerkiksi eduskunnan keskustellessa tasa-arvoisesta avioliittolaista perussuomalaisten kansanedustaja Teuvo Hakkarainen protestoi puristamalla nännejään osoittaakseen etteivät ne tuota maitoa. Tarvitaan äiti ja tarvitaan isä. Ettekö te nyt sitä tajua?

Tieto siitä etten koskaan saisi lapsia aiheutti minulle siis huomattavasti enemmän häpeää kuin surua, ja kyse oli nimenomaan tiedosta: vanhemmuuden idea oli niin monien mahdollisuuksien rajoittama, etten kiinnostunut siitä koskaan tosissani. Suomessa tuli vuonna 2002 voimaan parisuhdelaki, mutta adoptio jäi pelkästään heteroseksuaalien oikeudeksi, kuten myös oikeus ottaa kumppaninsa sukunimi. Ähtävän seurakunnassa me valittelimme Jumalalle selkänsä kääntävää uutta lainsäädäntöä ja rukoilimme armoa ja herätystä Suomelle,

joka oli eksynyt niin pahasti. Olin yhdeksäntoista ja yhdyin edelleen täydestä sydämestäni rukouksiin ja valitushuutoihin.

Se tapahtui hitaasti ja kaikkea muuta kuin suoraviivaisesti, ja muutama kerran tilanteeni näytti todella synkältä, mutta loppujen lopuksi kypsyin silti eroon herätyksestäni ja pääsin helvetinpelostani. Siihen tarvittiin muutto Pohjanmaalta Turkuun, uudet ei-uskovaiset ystävät ja se että kirjoitin romaanin *Katso minuun pienehen*, josta tuli debyyttini kirjailijana. Kirjassa kerrotaan miehestä jota syyllisyys ja häpeä, uskonto ja hulluus raastavat kunnes hän lopulta romahtaa. Hänen ahdistuksensa syy tuntuu olevan sata metriä korkea tv-torni, joka esiintyy kirjassa fundamentalistin armottoman omantunnon symbolina ja kaikin mokomin fallossymbolinakin. Valtavan rakennelman huipulla on vilkkuva punainen lamppu, silmä joka valvoo ympäristöä ja näkee kaiken ja jolta on mahdoton piiloutua. Kun kirja oli valmis, kirjoitusprosessi oli kääntänyt minut ja uskoni perusteellisesti nurinperin ja onnistunut muuttamaan ajatuksiani niin, että ikkuna kohti sovitusta oli avautunut. Oli myös osuvaa että juuri Helsingin kirjamesuilla, jossa romaaniani markkinoitiin sekä ruotsiksi että suomeksi, tapasin kainuulaisen kieltenopiskelijamiehen, josta tuli ensimmäinen poikaystäväni. Sielunelämäni murrosvaihetta kuvaa hyvin, että samana iltana vajosin hotellihuoneessani polvilleni ja kiitin Jumalaa siitä, että änkytykseni oli pysynyt kurissa ensimmäisen tapaamisemme ajan. Vain muutaman kuukauden kuluttua lähdin Turusta ja muutin hänen luokseen Helsinkiin.

Jos on hävennyt ja piilotellut niin perustavanlaatuista osaa persoonallisuudestaan kaksikymmentäviisivuotiaaksi asti, palautuminen ja korjaukset vievät pitkään, ja aivan kuntoon voi tuskin edes tulla. Pidän todennäköisenä että tunnen seurauksia loppuelämäni ajan ja että niihin kuuluu minua toistuvasti vaivaava masennus. Seurasi kuitenkin onnellisia vuosia, kun häpeä katosi ja minä sallin itseni rakastaa ja olla rakastettu. Imin itseeni hellyyttä kuin musta aukko nie-

lee valoa. Kainuulaisen nuoren miehen ei ollut varmaankaan helppo käsitellä energiaani kun yhtäkkiä puhkesin kukkaan ja halusin innokkaasti ottaa takaisin kaiken mikä oli mennyt minulta sivu suun. Meidän suhteemme kesti kuitenkin melkein kolme vuotta, ja sinä aikana kirjoitin itsestäni ulos niin suuren osan jäljellä olevasta häpeästä ja pelosta kuin pystyin. Tuloksena oli syyllisydentunteita ja tukahduttua seksuaalista kaipuuta käsittelevä romaani nimeltä *Tummempaa tuolla puolen*, ja kun eräs toimittaja halusi julkaisutilaisuudessa tietää, miksi olin päätenyt juuri siihen tematiikkaan, huomasin vastaavani ensimmäistä kertaa rehellisesti. Haastattelu julkaistiin kaikissa Suomen ruotsinkielisissä päivälehdissä, ja etusivuja koristanut otsikko merkitsi peruuttamatonta loppua elämälleni kaapissa: *Kaj Korkea-aho kertoo kuuluvansa kolmeen eri vähemmistöön: hän on suomenruotsalainen, änkyttäjä ja homoseksuaali.*

Naamiaiset olivat siis ohi, valmistautumisen ja kiertoilmausten aika loppui, viimeisetkin lihakset rentoutuivat ja samea vesi värähti viimeisen kerran ja kirkastui. Se oli kimaltava kokemus: se että yhtäkkiä ei ollutkaan mitään salattavaa. Minä juhlin ja matkustelin, tapailin miehiä ja rakastelin. Vapaudentunne tarvitsi purkautumistietä ja kirjoitin teatterikappaleita, kolumneja, uuden romaanin. Ja kun perspektiivini laajeni, osa energiasta kuumeni raivoksi. Minun sanotaan muistuttavan äitiäni, mutta olen perinyt isäni temperamentin, ja vihasta tuli ratkaiseva ja käyttökelpoinen voimavara toimintaan, joka oli muuttuneen omakuvani luonnollinen seuraus: aktivismiin. Kun silmäni olivat vasta auenneet, en voinut olla näkemättä miten homofobia läpäisee koko yhteiskunnan enkä pysytellä enää vaiti, ja aloin yhä useammin kirjoittaa vastineita sosiaalisen median hurskasteluihin ja sitten ottaa kantaa myös radio- ja tv-haastatteluissa ja kirjailijavierailuilla kouluissa.

Marraskuussa 2011 Österbottens Tidning julkaisi isänpäivähaastattelun miespariskunnasta, joka kertoi parisuhteestaan ja molempien elinikäisestä haaveesta tulla isäksi. He olivat kumpikin ystäviäni ja olimme jutelleet samasta aiheesta kasvokkain jokusen kerran, siitä että elämä oli rikasta ja hyvää mutta että ajatus perheestä houkutteli ja

herätti yhä voimakkaampia tunteita. Haastattelu oli rohkea ja sympaat-
tinen, ja minua ilahdutti että sen oli julkaissut Österbottens Tidning,
mutta seuraavan viikon yleisönosastokirjoitukset olivat hyvin masen-
tavia. Tavanomaisten raamattusitaattien ja ahdasmielisten vastinei-
den joukossa oli yksi, jonka ansiosta jokin minussa lopulta ratkesi,
erään kotikylässäni asuvan naisen lähettämä lyhyt kirje. Hän osoitti
sanansa suoraan miesparille ja kehotti heitä yksinkertaisesti hankki-
maan koiran.

Ehkä olin jo niin reunalla, että oli vain sattumaa että tuo kirje jätti
minuun niin lähtemättömän jäljen? Reaktioni voimaa vahvasti var-
masti myös se, että haastateltu pariskunta kuului ystäväpiiriini ja tie-
sin miten he ajattelivat ja tunsivat. Olin nuorena itse epäilemättä luke-
nut ja kuullut pahempiakin asioita, pahantahtoisia solvauksia, silkkoja
julmuuksia ja suoranaisia uhkauksia. Mutta jokin tuossa lyhytsanai-
sessa kehotuksessa hankkia koira lapsen sijasta osui minuun erityisen
kipeästi, kirjoittajan sanat tuntuivat minusta niin epäinhimillisiltä, nii-
den sisältö niin kieroutuneelta, etteivät ne saaneet jäädä vastaamatta,
sillä silloin olisin itse menettänyt ihmisyyteni.

Myöhemmin olen kuitenkin tullut siihen tulokseen, että minut
sai sellaisen transformatiivisen raivon valtaan ennen kaikkea hyök-
kävyn kohde, se että se kohdistui kaipuuseen saada lapsi, voimak-
kaaseen inhimilliseen kaipuuseen – kaikkein voimakkaimpaan? Että
joku aikuinen ihminen, itsekin äiti, oli lukenut haastattelun, katsonut
kuvissa olevia miehiä silmiin ja heidän haurautensa edessä niin täydell-
isesti sivuuttanut inhimillisyyden.

Sen jälkeen kirjoitin yläasteille ja lukioihin suuntautuvien kirjailija-
vierailujeni käsikirjoituksen uudestaan, suostuin joka ikiseen mah-
dollisuuteen luennoida ja pitää puheita, aloin ottaa vahvemmin kan-
taa haastatteluissa ja keskusteluissa, kirjoitin mielipidekirjoituksia ja
henkilökohtaisia kirjeitä kirkon johtajille ja poliitikoille ja pidin hbtq-
kysymyksiä esillä kolumneissani. Mikään muu ei ollut mahdollista:
kyse oli taas kerran sieluni hengissä pitämisestä.

Mennessäni erääseen yökerhoon Helsingin keskustassa elokuussa 2012 törmäsin oviaukossa mieheen, joka oli lähdössä pois. Katseemme kohtasivat, minä sanoin hei, ja miten hölmöltä se sitten kuulostaa-kin, ajattelin heti kohdanneeni elämäni miehen. Emme olleet koskaan tavanneet, mutta hän oli siinä mielessä tuttu että tiesin hänen nimensä, sillä olin nähnyt hänet tagättynä eräässä Facebook-kuvassa pari vuotta aiemmin, jolloin hän oli seurustellut kainuulaismiehen erään tuttavän kanssa. Kuva oli saanut minut pysähtymään ja painamaan mieleeni hänen erikoisen sukunimensä, koska hän oli mielestäni kaunein mies jonka olin koskaan nähnyt.

Kaikki tapahtui hyvin nopeasti ja hyvin yksinkertaisesti, kuin niin olisi aina ollut tarkoituksin. Kohtaaminen oviaukossa johti keskusteluun, joka oli alusta asti vaivatonta ja jatkuu yhä. Meillä on edelleen suotuista vaikutus toisiimme. Hänen optimisminsa haastaa minun raskamielisyyteni ja minun vauhtini rikkoo hänen mukavan rauhansa, niin että into ja mahdollisuudet moninkertaistuvat. Rakastuneisuus kantoi meidät läpi kolmen vuoden etäsuhteen, jolloin hän opiskeli taideteen maisteriksi Lapissa. Opettelimme toistemme äidinkielen. Vain seitsemän kuukautta ensitapaamisestamme menimme kihloihin. Halusin ehdottomasti tiedottaa kihlauksesta Österbottens Tidningin perheilmoituksissa, vaikka Nikosta se oli vanhanaikaista ja Instagram-postaus olisi riittänyt, mutta minä näin mahdollisuuden osallistua henkilökohtaisesti debattiin samansukupuolisten avioliittojen laillistamiseksi, enkä voinut jättää sitä käyttämättä.

Muutimme yhteen kun Niko oli saanut tutkintonsa suoritettua ja ostimme pian asunnon Helsingin keskustasta. Niihin aikoihin queeraktivismi saavutti Suomessa huippunsa, kun ennätyskellisen paljon allekirjoituksia saanut kansalaisaloite johti avioliittolain uudelleen kirjoittamiseen ja hyväksymiseen eduskunnassa. Homoseksuaaliset parit saivat nyt solmia avioliiton samoin ehdoin kuin heteroseksuaaliset, ottaa yhteisen sukunimen ja adoptoida. Se oli suuri muutos, ei vain paris-kunnille joita se koski, vaan myös mielipideilmastolle. Yhdessä yössä tuo dramaattinen normalisointi veti maton homofoobikkojen vah-

vimpien argumenttien alta: laki ei enää ollut heidän puolellaan. Suomi asettui muiden Pohjoismaiden ja entistä yksimielisemmän länsimaailman rintamaan kysymyksessä, joka nuorempien sukupolvien mielissä on alkanut symboloida modernia demokratiaa. Juhlahuuma päätöksen jälkeen oli vailla vertaa, oikeutuksen ja euforian tunne kannatteli queer-yhteisöä lempein käsin ja Helsingissä Pride-juhllaisuuksiin osallistui ennätysmäärä väkeä. Samaan aikaan Niko ja minä päätimme häidemme päivämäärästä. Niistä tulisi suuret ja juhlat ja ilmoitus laitetaisiin tietysti Österbottens Tidningiin.

Aloin huomata, että Niko puhui yhä useammin perheen perustamisesta. Hän sanoi sitä harvoin suoraan, mutta hän piti ajatusta hengissä hienovaraisilla ohimennen tehdyillä huomautuksilla, viattomasti ja tunnustellen, kuin nähdäkseen miten minä reagoisin tai miltä se tuntuisi, ehkä pehmittääkseen minua. Suhtauduin kunnioittavasti vaikka minun intoni ei ollut verrattavissa hänen intoonsa.

”Adoptio on pitkä ja rasittava prosessi”, minä sanoin. ”Ja vaikka se nyt onkin laillista, mitään takuita ei ole.”

”Mitä mieltä olet kumppanuusvanhemmuudesta?” hän kysyi.

Sanoin etten tiennyt mitä se oli.

”Co-parenting. Medföräldraskap. Homot saavat lapsia jonkun naisen tai naisparin kanssa ja jakavat lapsenhoidon.”

Minusta se kuulosti monimutkaiselta. Ja kesti kauan ennen kuin puhuimme asiasta enempiä. Sillä aikaa Niko jatkoi vihjauksiaan, jokin linkki, sateenkaariperheen TikTok, auki jätetty sanomalehti, yksi vai-vihkainen huomautus kerrallaan. Joskus minä tunsin jotakin, lämpöä ja innostusta joka kesti muutaman päivän mutta unohtui sitten arjessa tai sammui epäilykseen voisiko se edes olla mahdollista, tai ajoittain itsepintaiseen huoleen siitä että vaarantaisimme yhdessä rakentamamme elämän. Mutta minä myös tarkastelin epäilystäni ja hämmentyneisyyttäni kuten olin tottunut tekemään, nähdäkseni olinko se minä vai joku vanha henkiolento, joka tunteitani ohjaili.

Pikatreffit (syyskuu 2020)

KUN TILAISUUS ALKAA, huoneessa on noin neljäkymmentä ihmistä, huomattavasti enemmän kuin olen odottanut. Jotkut juttelevat ja hymyilevät toisilleen, mutta useimmat tuntuvat olevan paikalla ensimmäistä kertaa. Toimistohuonetta muistuttavassa tilassa näkyy jäykkiä selkiä ja uteliaita katseita. Istumme valkokankaan edessä epämääräisissä puolikaarissa tasaisin välimatkoin, muukalaisten muodostama varautuneen kohteliaisuuden saaristo.

Niko istuu vieressäni uusi pellavapaita yllään. Hän on trimmannut partansa ja näyttää tyyneltä ja komealta. Minun paitani ei istu yhtä hyvin ja tuuli on sotkenut tukkani matkalla työhuoneeltani Karhu-puiston laidalta. Vedän otsatukan sivuun, toivon että se pysyy ja että ne jotka vilkuilevat ajattelisivat että olemme kiinnostavan ja luotettavan näköisiä.

Useimmat ovat kolmikymppisiä tai sitä vanhempia naisia. Kaikki ovat valkoihoisia. Monet näyttävät vaihtoehtoväeltä, yhdellä on siniset hiukset ja nenäkoru, toinen on vahvasti meikattu ja pukeutunut goottilaisittain mustaan pitsiin. Eräs nainen yöpaitamisessa mekossa istuu ja neuloo, yksi on langanlaiha ja poikamainen nyrhittyine hiuksineen ja kaulatatuointeineen. Jotkut ovat virkanaismaisen harmaita ja näkymättömiä, toisilla on huulipunaa ja he ovat pukeutuneet kuin treffeille ravintolaan. Nuorin näyttää olevan noin kaksikymmentä, hänellä on läpikuultava iho ja katseessa jotain, mikä kertoo ettei hän ole neurotyypillinen. Huomioni kiinnittää yhä uudestaan nainen, jolla on tummat hiukset ja kasvoissaan jotain surumielistä, hän istuu taaimmaisessa rivissä ja kirjoittaa viestiä. Jokin hänessä on heikosti tuttua, ja